

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Jiřího Levého a soudkyň Mgr. Jiřiny Hronkové a JUDr. Jarmily Růžkové ve věci

žalobce:

Finanční úřad pro Plzeňský kraj, IČO 72080043

Hálkova 2790/14, 305 72 Plzeň

proti;

žalovanému:

[jméno] [příjmení], narozený dne [datum]

bytem [adresa]

o náhradu škody

o odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu Plzeň-město ze dne 23. 6. 2020, č. j.
14 C 380/2019-35,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku I potvrzuje.
- II. Ve výroku III se rozsudek soudu prvního stupně mění tak, že žalobce je povinen nahradit žalovanému náklady řízení ve výši 600 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje Iveta Černá.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl žalobu žalobce, jíž se domáhal zaplacení částky 75 000 Kč (výrok I), částečně zastavil řízení v rozsahu návrhu na zaplacení úroku z prodlení (výrok II) a žalobci uložil povinnost zaplatit žalovanému náklady řízení ve výši 600 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok III). Rozhodnutí odůvodnil tak, že žalovaný byl v trestním řízení rozsudkem Okresního soudu Plzeň-město ze dne 2. 10. 2018, č. j. 5 T 132/2017-383, pravomocně odsouzen spolu se [právnícká osoba], s.r.o., [IČO] pro přečin zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 1 trestního zákoníku a nikoliv pro trestný čin zkrácení daně, přičemž tímto rozsudkem je soud dle § 135 odst. 1 o. s. ř. vázán. Objektivní stránkou přečinu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění není způsobení škody. Ani ustanovení § 159 odst. 3 o. z. nezakládá právo právnické osoby na náhradu škody vůči členovi statutárního orgánu, takové právo na náhradu škody musí právnické osobě plynout z jiného ustanovení zákona, přičemž ručitelský závazek člena statutárního orgánu nastupuje až v okamžiku, kdy se jeho dluh z titulu náhrady škody vůči právnické osobě stane splatným a k jeho splnění nedojde. Bylo na žalobci, aby v řízení tvrdil a prokazoval předpoklady odpovědnosti člena statutárního orgánu k náhradě škody vůči daňovému subjektu. Ten však takové skutkové okolnosti i přes poučení soudu netvrdil a neprokazoval a setrval na své nesprávné tezi, že škodou je vznik daňového dluhu v příčinné souvislosti s porušením povinnosti podat řádně a včas daňové přiznání. Soud prvního stupně proto žalobu zamítl a úspěšnému žalovanému přiznal podle § 142 odst. 1 a § 146 odst. 2 věty první o. s. ř. právo na náhradu nákladů řízení v rozsahu paušální náhrady hotových výdajů 600 Kč podle § 151 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 2 odst. 3 vyhlášky č. 154/2015 Sb.

2. Proti tomuto rozsudku podal žalobce včasné odvolání, směřující jen proti výrokům I a III. Odvolatel se ztotožnil s názorem soudu prvního stupně, že trestný čin zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění je v základní skutkové podstatě deliktem ohrožovacím, a ve vztahu k včasnému a řádnému vyměření daně je zde v podstatě postihováno jednání přípravného charakteru, které může směřovat právě ke zkrácení daně. Na rozdíl od trestného činu zkrácení daně nemusí nastat následek – škoda, objektem je zájem na řádném vedení zákonem předepsané evidence, nicméně to neznamená, že zde škoda nemusí vzniknout, zvláště když tento důsledek předvídá tento trestný čin v kvalifikovaných skutkových podstatách. Řádné daňové tvrzení obsahující vyčíslení daně je povinen podat každý daňový subjekt, jemuž to zákon ukládá, a pokud ho nepodá, daň musí být zjištěna náhradním způsobem. Pokud orgán činný v trestním řízení neprokáže výši škody, která vznikla uvedeným jednáním pachatele (například již tím, že účetnictví daňového subjektu je neúplné, neprůkazné, či zcela absentuje), pak se dostává do důkazní nouze a i byť škoda jednáním pachatele prokazatelně vznikla, o čemž vypovídá daňový spis vedený správcem daně, nezbyde orgánu činnému v trestním řízení nic jiného, než toto jednání kvalifikovat pod skutkovou podstatu trestného činu podle § 254 trestního zákoníku Trestné činy zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 trestního zákoníku a zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 trestního zákoníku jsou založeny na zásadní podobnosti, kdy skutečnost spočívající v nepodání daňového přiznání je zařazena u obou skutkových podstat těchto trestných činů. Kvalifikace jednání pachatelů však není podmíněna existencí faktické škody, ale pouze možnostmi orgánů činných v trestním řízení prokázat její naplnění. Důsledek však bude vždy stejný, totiž zkrácení příjmu státního rozpočtu spočívající v jejich absenci, či v jejich opožděném přijetí. Důvodnost žaloby je založena na naplnění podmínek uvedených v § 2910 o. z. ve spojení s § 159 téhož zákona. Škodou v daném případě nebyla vyměřená a neuhrazená daňová povinnost, nýbrž to, co bylo způsobeno v souvislosti s trestně právním jednáním pachatele spočívající v úmyslném nepodání daňového přiznání, a to ani v náhradní lhůtě. Tím nemohlo dojít ke včasnému a řádnému vyměření daně, která byla stanovena až později z moci úřední na základě pomůcek shromážděných správcem daně. Jedná se o škodu, která se svým charakterem blíží ušlému

zisku. Odvolatel odmítá názor soudu prvního stupně o shodnosti mezi jednáním daňového subjektu, který řádně a včas podá daňové přiznání, avšak toto neuhradí a jednáním pachatele, který byl trestně právně postižen za úmyslné nepodání daňového přiznání. V prvním případě by vznikl daňový dluh, ve druhém případě, kdy správce daně daň vyměřil až v době, kdy žalovaný již nebyl jednatelem daňového subjektu a daňový subjekt byl již nekontaktní a nemajetný, správci daně tak vznikla škoda, která se rovná nedoplatku na dani. V pojmech daňový dluh a škoda je tedy zásadní rozdíl. Z judikatury Nejvyššího soudu ČR (sp. zn. 23 Cdo 3202/2013) lze vyčíst, že okamžikem ke kterému vztaženo posuzování předvídatelnosti vzniku škody, není vznik deliktu, nýbrž okamžik vzniku povinnosti, jejíž porušení má za následek vznik odpovědnosti za škodu, tedy okamžik vzniku povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře ve smyslu § 194 odst. 5 obchodního zákoníku. Po subjektivní stránce odpovědnost žalovaného je z trestního rozsudku zřejmá a nelze ji zpochybnit. Jako jednatel společnosti byl minimálně srozuměn s tím, že jeho povinností je zajistit řádné vedení účetnictví a podání daňového přiznání k dani z příjmu, takže tím, že úmyslně nepodal daňové přiznání, jehož nedílnou součástí je i účetní uzávěrka, ohrozil včasné a řádné vyměření daně. Odvolatel navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně v napadených částech zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, nebo aby jej změnil tak, že žalobě vyhová.

3. Žalovaný se k odvolání žalobce nevyjádřil.

4. Odvolací soud přezkoumal podle § 212 a § 212a o. s. ř. rozsudek soudu prvního stupně v rozsahu napadeném odvoláním a dospěl k závěru, že odvolání žalobce není důvodné.

5. Odvolací soud se předně zabýval otázkou, zda žalobce má způsobilost být účastníkem řízení.

6. V projednávané věci předmětem řízení je pohledávka státu na náhradu škody, nikoliv pohledávka na úhradu daňového nedoplatku, neboť daně a daňové nedoplatky správce daně vyměřuje v daňovém řízení a jejich vymáhání provádí daňovou exekucí. Při vystupování v právních vztazích stát (Česká republika) je podle § 6 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, právníkem osobou, přičemž za stát jedná příslušná organizační složka státu. Ve věcech majetkových je příslušnou organizační složkou státu především Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, který vystupuje za stát ve sporech a jiných právních věcech, o nichž to stanoví § 2 až § 5 zákona č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, případně oprávnění jednat jménem státu náleží organizační složce státu, příslušné dle zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

7. I když finanční úřad, jenž mj. podle § 10 odst. 1 písm. a) zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, vykonává správu daní, není organizační složkou státu oprávněnou vystupovat v řízení před soudem jménem České republiky, zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (§ 10 odst. 3 tohoto zákona), finančnímu úřadu jako správci daně přiznává způsobilost být účastníkem občanského soudního řízení ve věcech souvisejících se správou daní a v tomto rozsahu mu přiznává i procesní způsobilost. Jelikož dle žalobních tvrzení škoda měla státu vzniknout omisivním jednáním žalovaného, kdy v důsledku jednání žalovaného se žalobci nepodařilo daň vyměřenou na základě pomůcek po daňovém subjektu ([právník osoba], s.r.o.) vymoci, přičemž škoda se má rovnat nedoplatku na dani, odvolací soud dospěl k závěru, že v posuzované věci lze uplatnění nároku na náhradu škody žalobcem v občanském soudním řízení podřadit pod věc související se správou daní, tudíž žalobce má ve věci způsobilost být účastníkem řízení i procesní způsobilost.

8. Pokud jde o vlastní posouzení věci, odvolací soud se zcela ztotožňuje jak se skutkovým zjištěním soudu prvního stupně, tak i s jeho právním posouzením, takže pro stručnost na přesvědčivé odůvodnění napadeného rozsudku odkazuje a k námitkám žalobce v odvolání uvádí jen následující.

9. Je sice nepochybné, že nezaplacením daně [právnícká osoba], s.r.o. jako daňovým subjektem došlo ke zkrácení příjmů státního rozpočtu, ale nelze souhlasit s názorem odvolatele, že tento daňový nedoplatek lze posoudit jako škodu, která vznikla v příčinné souvislosti s jednáním žalovaného, za které byl odsouzen rozsudkem Okresního soudu Plzeň-město ze dne 2. 10. 2018, č. j. 5 T 132/2017-383, pro přečin zkrácení údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 1 trestního zákoníku. Jak správně uvedl žalobce v odvolání, u tohoto trestného činu (přečinu) nemusí nastat následek v podobě vzniku škody, neboť pokud by v trestním řízení bylo prokázáno, že pachatel svým zaviněným jednáním, pro něž byl v trestním řízení odsouzen, zkrátil daň, byl by odsouzen pro trestný čin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 trestního zákoníku, a v takovém případě by správce daně mohl nárok na náhradu škody, rovnající se daňovému nedoplatku, úspěšně uplatnit již v trestním řízení (v rámci adhezního řízení).

10. Ne každé porušení právní povinnosti ale vede ke vzniku škody, proto byl-li žalobce odsouzen pro spáchání přečinu zkrácení údajů o stavu hospodaření a jmění, nelze jen na základě výše uvedeného trestního rozsudku, jímž je soud v občanskoprávním řízení vázán (§ 135 odst. 1 o. s. ř.), dospět k závěru, že žalovaný odpovídá státu za škodu ve výši odpovídající daňovému nedoplatku daňového subjektu ([právnícká osoba], s.r.o.). Aby žalovaný odpovídal státu za škodu, k jednání žalovaného, za něž byl pravomocně odsouzen, by muselo přistoupit ještě jiné (další) protiprávní jednání žalovaného jako jednatele společnosti [právnícká osoba] (tuto funkci žalovaný vykonával jen v době od [datum] do [datum]), v jehož důsledku by státu vznikla škoda. Žádné takové další jednání žalovaného, jež by bylo v příčinné souvislosti se vznikem škody státu, spočívající ve vzniku daňového nedoplatku, ale žalobce v řízení netvrdil, tudíž ani neprokazoval.

11. Soud prvního stupně dospěl také k správnému závěru, že nárok žalobce vůči žalovanému nevyplývá ani z § 159 odst. 3 o. z., podle něhož nenahradil-li člen voleného orgánu právnické osobě škodu, kterou jí způsobil porušením povinnosti při výkonu funkce, ačkoliv byl povinen škodu nahradit, ručí věřiteli právnické osoby za její dluh v rozsahu, v jakém škodu nenahradil, pokud se věřitel plnění na právnické osobě nemůže domoci. Aby žalovaný odpovídal státu za daňový nedoplatek [právnícká osoba], s.r.o. z titulu ručení, musel by žalovaný nejprve odpovídat této společnosti za škodu způsobenou porušením povinností jednatele, ale žalobce ohledně existence odpovědnosti žalovaného za škodu způsobenou [právnícká osoba], s.r.o. při výkonu funkce jednatele rovněž nic netvrdil.

12. S ohledem na výše uvedené odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně v napadené části jako věcně správný dle § 219 o. s. ř. potvrdil, když věcně správným jej shledal i ve výroku III o náhradě nákladů řízení, pouze tento výrok podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. k žádosti žalobce změnil jen z důvodu stanovení delší lhůty k plnění v souladu s § 160 odst. 1 o. s. ř., a s ohledem na proceduru vnitřních příkazů u žalobce jako státního orgánu stanovil pro zaplacení nákladů řízení lhůtu jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

13. Výrok o nákladech odvolacího řízení je odůvodněn ustanovením § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř., když žalobce nebyl v odvolacím řízení úspěšný, ale žalovanému žádné náklady v souvislosti s tímto řízením nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je přípustné dovolání, které je možno podat ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu prostřednictvím soudu prvního stupně k Nejvyššímu soudu ČR, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím

soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Plzeň 17. února 2021

Mgr. Jiří Levý v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Iveta Černá.